

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN Z PRZEDMIOTU HISTORIA W KLASIE VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej z 2017 r. oraz zmiany z 2024 r., wynikające z uszczuplonej podstawy programowej.

Zakres wymagań	Poziom wymagań	
	Ocena niedostateczna	Ocena celująca
Wiedza	Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą; nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki oraz przyswajania nowych treści w klasie wyższej.	Uczeń posiada wiedzę określoną dla oceny bardzo dobrej, a ponadto: — posiada wiedzę wykraczającą poza obowiązkowe wymagania programowe; — systematycznie wzbogaca swą wiedzę przez czytanie książek i artykułów o treści historycznej; — interesuje się nowymi osiągnięciami nauki historycznej i prezentuje je w toku zajęć lekcyjnych.
Umiejętności		Uczeń posiada umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto: — potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie; — samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje; — potrafi powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznanymi w czasie lekcji innych przedmiotów; — potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi; — potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej.
Aktywność		Uczeń: — dodatkowo wykonuje zadania wykraczające poza obowiązkowe czynności procesu lekcyjnego; — podejmuje się z własnej woli opracowania różnych materiałów (plany, schematy, biogramy, gromadzi materiał regionalny, itp.); — osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach historycznych.

Zagadnienia	Wymagania edukacyjne na ocenę:			
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą
	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a zwłaszcza:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto:
Podstawa programowa: XIX. Europa po kongresie wiedeńskim. Material nauczania: — okoliczności zwołania kongresu wiedeńskiego — uczestnicy kongresu wiedeńskiego i ich rola w podejmowaniu decyzji — „sto dni” Napoleona, jego klęska pod Waterloo i ostateczny upadek cesarza Francuzów — postanowienia kongresu wiedeńskiego – zmiany ustrojowe i terytorialne — Święte Przymierze – jego cele i uczestnicy — znaczenie terminów: • restauracja • legitymizm • równowaga europejska	— wyjaśnia znaczenie terminów: • restauracja, • legitymizm, • równowaga europejska; — zna datę: • obrad kongresu wiedeńskiego (1814-1815); — wymienia i wskazuje na mapie: • państwa decydujące na kongresie wiedeńskim; — podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • abdykacja, • Święte Przymierze; — zna daty: • bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), • podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815); — prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego; — przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich.	— wyjaśnia znaczenie terminu: • Związek Niemiecki; — zna datę: • „stu dni” Napoleona (III–VI 1815); — identyfikuje postać: • Aleksandra I; — przedstawia i wskazuje na mapie: • zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim, • państwa Świętego Przymierza.	— wyjaśnia znaczenie terminu: • „sto dni” Napoleona; — identyfikuje postacie: • Franciszka I, • Fryderyka Wilhelma III; — omawia przebieg „stu dni” Napoleona; — ocenia zasady, na których podstawie stworzono ład wiedeński; — przedstawia cele i działalność Świętego Przymierza.

Podstawa programowa:

XIX. Europa po kongresie wiedeńskim.

Materiał nauczania:

- przyczyny rewolucji przemysłowej
- uwarunkowania i kierunki rozwoju przemysłu w Europie
- pierwsze wielkie ośrodki przemysłowe w Europie
- rozwój transportu
- skutki gospodarcze rewolucji przemysłowej
- wynalazki XIX w.:
 - elektryczność
 - początki telekomunikacji
- znaczenie terminów:
 - *fabryka*
 - *industrializacja*
 - *urbanizacja*
 - *kapitał*
 - *robotnicy*
- postacie historyczne:
 - James Watt
 - Michael Faraday
 - Samuel Morse

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *rewolucja przemysłowa*,
- *maszyna parowa*,
- *manufaktura*;

— zna datę:

- udoskonalenia maszyny parowej (1763);

— identyfikuje postać:

- Jamesa Watta;

— wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *industrializacja*,
- *urbanizacja*,
- *kapitał*,
- *kapitalizm*;

— identyfikuje postać:

- Samuela Morse'a;

— wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej;

— omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji.

— zna datę:

- skonstruowania telegrafu (1837);

— identyfikuje postać:

- Michaela Faradaya;

— wskazuje na mapie:

- państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy;

— zna zasady kapitalizmu;

— przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *cywilizacja przemysłowa*,
- *metropolia*;

— przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji;

— wyjaśnia znaczenie wynaleźenia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji;

— opisuje sposób działania maszyny parowej.

Podstawa programowa:

XXII. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku.

Materiał nauczania:

— nowe ideologie:

- *liberalizm*
- *konserwatyzm*
- *socjalizm*
- *komunizm*

— teoretycy nowych ideologii

— aspekty gospodarcze i społeczno-polityczne nowych ideologii

— narodziny ruchu robotniczego:

- *związki zawodowe*

— znaczenie terminów:

- *ideologia*
- *wolna konkurencja*
- *strajk*
- *związek zawodowy*

— postacie historyczne:

- Adam Smith
- Edmund Burke
- Robert Owen
- Karol Marks

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *ideologia,*
- *proletariat,*
- *strajk,*
- *fabrykanci;*

— wymienia ideologie społeczno-polityczne w XIX wieku.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *liberalizm,*
- *konserwatyzm,*
- *socjalizm,*
- *komunizm,*
- *związek zawodowy;*

— identyfikuje postacie:

- Edmunda Burke’a,
- Adama Smitha,
- Karola Marksa;

— charakteryzuje założenia:

- liberalizmu,
- konserwatyzmu,
- socjalizmu,
- komunizmu.

— identyfikuje postacie:

- Henriego de Saint-Simona,
- Roberta Owena,
- Fryderyka Engelsa;

— przedstawia warunki pracy dzieci w XIX wiecznych fabrykach;

— przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *wolna konkurencja,*
- *liberalizm ekonomiczny,*
- *manifest komunistyczny;*

— zna datę:

- wydania *Manifestu komunistycznego* (1848);

— wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami;

— wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego.

Podstawa programowa:

XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848.

Material nauczania:

- podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim
- podstawowe zasady ustrojowe w Królestwie Polskim, Wielkim Księstwie Poznańskim i Rzeczypospolitej Krakowskiej
- sytuacja społeczno-gospodarcza Polaków w zaborach pruskim, austriackim i Królestwie Polskim
- reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w Królestwie Polskim
- reformy uwłaszczeniowe w zaborze pruskim i austriackim
- znaczenie terminów:
 - *ziemie zabrane*
 - *autonomia*
 - *protektorat*

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *uwłaszczenie*,
- *unia personalna*;

— zna datę:

- powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815);

— wskazuje na mapie:

- podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim;

— wymienia ustalenia kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *ziemie zabrane*,
- *autonomia*,
- *Galicja*;

— identyfikuje postacie:

- Aleksandra I,
- Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego;

— charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego;

— wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego;

— wymienia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego;

— wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *namiestnik*,
- *protektorat*;

— identyfikuje postać:

- wielkiego księcia Konstantego;

— charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego;

— opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej;

— charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego i zaboru austriackiego oraz Królestwa Polskiego;

— omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim i austriackim.

— zna daty:

- nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807),
- zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848);

— wskazuje na mapie:

- najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim;

— porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami.

Podstawa programowa: XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848. Materiał nauczania: — przyczyny wybuchu powstania listopadowego — przebieg powstania i charakterystyka władz powstańczych — wojna polsko-rosyjska — wielkie bitwy powstania listopadowego — walki powstańcze poza Królestwem Polskim — przyczyny klęski powstania listopadowego — znaczenie terminów: • <i>kaliszanie</i> • <i>cenzura</i> • <i>konspiracja</i> • <i>noc listopadowa</i> • <i>detronizacja</i> • <i>dyktator</i> — postacie historyczne: • Piotr Wysocki • Emilia Plater • Józef Sowiński • Mikołaj I	— wyjaśnia znaczenie terminu: • <i>noc listopadowa</i>; — zna datę: • wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830); — identyfikuje postać: • Piotra Wysockiego; — wymienia przyczyny powstania listopadowego.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>kaliszanie</i>, • <i>konspiracja</i>, • <i>dyktator</i>, • <i>detronizacja</i>, • <i>cenzura</i>; — identyfikuje postacie: • Aleksandra I, • Mikołaja I, • Józefa Chłopickiego; — wymienia miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; — omawia przyczyny klęski powstania listopadowego.	— zna daty: • wojny polsko-rosyjskiej (II–X 1831), • bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), • bitwy pod Ostrołęką (V 1831), • bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831); — identyfikuje postacie: • Ignacego Prądzyńskiego, • Emilii Plater; — wskazuje na mapie: • miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; — wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I; — opisuje przebieg nocy listopadowej; — charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko-rosyjskiej.	— zna daty: • bitwy pod Stoczkiem (II 1831), • bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), • bitew pod Iganiem i Boremlem (IV 1831); — identyfikuje postacie: • Józefa Sowińskiego, • Jana Skrzyneckiego, • Jana Krukowieckiego; — wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty; — przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności; — opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej; — przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim.

Podstawa programowa:

XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848.

Material nauczania:

- rozmiary i znaczenie Wielkiej Emigracji
- skutki powstania listopadowego w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych – represje popowstaniowe
- zmiany ustrojowe w Królestwie Polskim
- początki rusyfikacji
- represje w zaborze pruskim
- znaczenie terminów:
 - *Statut organiczny*
 - *kontrybucja*
 - *Kościół greckokatolicki*
 - *katorga*
 - *rusyfikacja*

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *rusyfikacja,*
- *Wielka Emigracja;*

— identyfikuje postacie:

- Fryderyka Chopina,
- Adama Mickiewicza,
- Juliusza Słowackiego;

— wymienia i wskazuje na mapie:

- główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego;

— wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji;

— wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji;

— wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *zsyłka,*
- *represja,*
- *katorga;*

— identyfikuje postacie:

- Zygmunta Krasińskiego;

— wymienia formy działalności Polaków na emigracji;

— charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *Statut organiczny,*
- *Kontrybucja.*

— zna datę:

- wprowadzenia Statutu organicznego (1832);

— identyfikuje postacie:

- Stanisława Worcella,
- Wiktora Heltmana;

— omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim.

Podstawa programowa:

XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848.

Material nauczania:

— kultura polska i oświata w zaborach pruskim, austriackim i w Rzeczypospolitej Krakowskiej

— kultura polska po rozbiorach

— idee romantyzmu

— osiągnięcia kultury polskiej doby romantyzmu

— polski mesjanizm

— początki badań historii Polski

— znaczenie terminów:

- *racjonalizm*
- *romantyzm*
- *mesjanizm*

— postacie historyczne:

- Fryderyk Chopin
- Adam Mickiewicz
- Juliusz Słowacki
- Andrzej Towiański
- Artur Grottger
- Joachim Lelewel

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- *romantyzm*;

— identyfikuje postacie:

- Adama Mickiewicza,
- Juliusza Słowackiego,
- Fryderyka Chopina;

— wymienia poglądy romantyków.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *mesjanizm*,
- *racjonalizm*;

— identyfikuje postacie:

- Joachima Lelewela,
- Adama Jerzego Czartoryskiego;

— wymienia przykłady dzieł polskich romantyków;

— wymienia przykłady szkół działających w Królestwie Polskim.

— identyfikuje postać:

- Artura Grottgera;

— charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm;

— wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami.

— identyfikuje postacie:

- Andrzeja Towiańskiego,
- Antoniego Malczewskiego;

— przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości.

Podstawa programowa:

XXII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku.

Materiał nauczania:

- rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych
- rozwój demograficzny, napływ imigrantów, osadnictwo i los rdzennych mieszkańców Ameryki Północnej
- dualizm gospodarczy i polityczny Stanów Zjednoczonych w połowie XIX w.
- problem niewolnictwa i ruch abolicjonistyczny
- przyczyny i przebieg wojny secesyjnej
- skutki wojny domowej
- znaczenie terminów:
 - *abolicjonizm*
 - *secesja*
 - *Unia*
 - *Konfederacja*
 - *Dyskryminacja*
- postać historyczna:
 - Abraham Lincoln

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *secesja*,
- *Północ*,
- *Południe*,
- *dyskryminacja*;

— zna datę:

- wojny secesyjnej (1861–1865);

— identyfikuje postać:

- Abrahama Lincolna;

— wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *wojna secesyjna*,
- *Konfederacja*,
- *Unia*;

— zna datę:

- wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863);

— identyfikuje postacie:

- Roberta Lee,
- Ulyssesa Granta;

— charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *taktyka spalonej ziemi*,
- *abolicjonizm*,
- *demokraci*,
- *republikanie*;

— zna daty:

- wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860),
- secesji Karoliny Południowej (1860),
- powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861);

— opisuje przebieg wojny secesyjnej;

— wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa;

— omawia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki wojny secesyjnej.

— zna daty:

- ataku na Fort Sumter (IV 1861),
- bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863),
- kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865);

— wskazuje na mapie:

- etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.;

— porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa.

Podstawa programowa:

XXII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku.

Materiał nauczania:

- rola Piemontu w procesie jednoczenia Włoch
- przebieg wojny z Austrią i rola Francji w procesie jednoczenia Włoch
- wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”
- zjednoczenie Włoch i powstanie Królestwa Włoskiego
- koncepcje zjednoczenia Niemiec
- rola Prus w procesie jednoczenia Niemiec – polityka Ottona von Bismarcka
- wojny Prus z Danią, Austrią i Francją oraz ich znaczenie dla poszerzania wpływów pruskich w Niemczech
- proklamacja Cesarstwa Niemieckiego
- znaczenie terminu:
 - „czerwone koszule”
- postacie historyczne:
 - Wiktor Emanuel II
 - Giuseppe Garibaldi
 - Otton von Bismarck
 - Wilhelm I

- zna daty:
 - powstania Królestwa Włoch (1861),
 - ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871);
- identyfikuje postać:
 - Giuseppe Garibaldi;
- wymienia, jakie wojny stoczono podczas jednoczenia Niemiec;
- wymienia wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Włoch.

- wyjaśnia znaczenie terminu:
 - wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”;
- zna daty:
 - wojny Prus z Austrią (1866),
 - wojny francusko-pruskiej (1870–1871);
- identyfikuje postacie:
 - Wilhelma I,
 - Wiktora Emanuela II,
 - Ottona von Bismarcka;
- wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi;
- wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck.

- zna daty:
 - bitew pod Magentą i Solferino (1859),
 - wojny Prus i Austrii z Danią (1864),
 - bitwy pod Sadową (1866),
 - bitwy pod Sedanem (1870);
- wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch;
- opisuje przebieg procesu jednoczenia Włoch;
- opisuje przebieg procesu jednoczenia Niemiec;
- omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec;
- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej;
- przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy.

- zna daty:
 - wojny Piemontu z Austrią (1859),
 - wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860),
 - powstania Czerwonego Krzyża (1863),
 - zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866),
 - zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870);
- identyfikuje postać:
 - Henriego Dunant’a;
- wskazuje na mapie:
 - etapy jednoczenia Włoch i Niemiec.

Podstawa programowa:

XXII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku.

Materiał nauczania:

- przyczyny ekspansji kolonialnej w XIX w.
- kolonizacja Afryki
- polityka kolonialna w Azji
- gospodarcza i społeczna rola kolonii w XIX w.
- konflikty kolonialne
- imperium kolonialne Wielkiej Brytanii
- znaczenie terminów:
 - *kolonializm*
 - *wojny burskie*
- postać historyczna:
 - królowa Wiktoria

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *kolonializm*,
- *metropolia*;

— identyfikuje postać:

- królowej Wiktorii;

— wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji.

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- *kompania handlowa*;

— wskazuje państwa, które posiadały najwięcej kolonii;

— wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *ekspansja*,
- *eksterminacja*,
- *Kompania Wschodnioindyjska*;

— wskazuje na mapie:

- tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.;

— przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji;

— wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych;

— wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych;

— przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *powstanie sipajów*,
- *wojny opiumowe*,
- *wojny burskie*,
- *powstanie bokserów*;

— porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji.

Podstawa programowa: XXII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Materiał nauczania: — demokratyzacja życia politycznego — rozwój ruchu robotniczego — narodziny nurtu socjaldemokratycznego — ideologia anarchistyczna — początki chrześcijańskiej demokracji — rozwój ideologii nacjonalistycznych — wpływ przemian cywilizacyjnych na proces emancypacji kobiet — znaczenie terminów: • <i>społeczeństwo industrialne</i> • <i>anarchizm</i> • <i>nacjonalizm</i> • <i>syjonizm</i> • <i>emancypacja</i> • <i>sufrażystki</i> — postać historyczna: • papież Leon XIII	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>system republikański,</i> • <i>monarchia parlamentarna,</i> • <i>demokratyzacja;</i> — wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji; — wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>socjaldemokracja,</i> • <i>komunizm,</i> • <i>chrześcijańska demokracja (chadecja),</i> • <i>nacjonalizm,</i> • <i>emancypantki,</i> • <i>sufrażystki;</i> — identyfikuje postacie: • Karola Marksa, • Leona XIII; — przedstawia założenia programowe socjalistów; — charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji; — wyjaśnia, na czym polegał nowoczesny nacjonalizm; — wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>anarchizm,</i> • <i>szowinizm,</i> • <i>syjonizm;</i> — przedstawia cele i metody działania anarchistów; — omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami; — wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>solidaryzm społeczny,</i> • <i>społeczeństwo industrialne,</i> • <i>Międzynarodówka,</i> • <i>encyklika;</i> — zna datę: • ogłoszenia encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891); — przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych; — przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia.

Podstawa programowa:

XXII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku.

Material nauczania:

- teoria ewolucji i jej znaczenie dla rozwoju nauki
- rozwój nauk przyrodniczych oraz medycyny i higieny w II połowie XIX w.
- odkrycia z dziedziny fizyki – promieniotwórczość pierwiastków
- rozwój komunikacji i środków transportu
- budowa Kanałów Sueskiego i Panamskiego oraz ich znaczenie
- nowe nurty w literaturze, malarstwie, muzyce i architekturze drugiej połowy XIX w.:
 - impresjonizm
 - secesja
- narodziny kultury masowej
- upowszechnienie sportu
- znaczenie terminów:
 - realizm
 - naturalizm
 - impresjonizm
 - historyzm
 - secesja

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- teoria ewolucji,
- promieniowanie X,
- kultura masowa;

— identyfikuje postacie:

- Karola Darwina,
- Marii Skłodowskiej–Curie;

— wymienia odkrycia naukowe przełomu XIX i XX w.;

— przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej;

— wymienia nowe kierunki w sztuce i architekturze.

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- pasteryzacja;

— zna datę:

- ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859);

— identyfikuje postacie:

- Ludwika Pasteura,
- Orville’a i Wilbura Wright,
- Auguste’a i Louisa Lumière,
- Claude Moneta,
- Rudolfa Diesela;

— przedstawia założenia teorii ewolucji;

— wymienia wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne;

— wymienia wynalazki, które miały wpływ na rozwój medycyny i higieny.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- pozytywizm,
- realizm,
- naturalizm,
- impresjonizm,
- secesja,
- kubizm;

— identyfikuje postacie:

- Dmitrija Mendelejewa,
- Wilhelma Roentgena,
- Pierre’a Curie,
- Charlesa Dickensa;

— charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu;

— charakteryzuje nowe kierunki w literaturze, sztuce oraz architekturze;

— na podstawie fotografii ukazujących zabytki architektury i ilustracji przedstawiających dzieła sztuki drugiej połowy XIX oraz początku XX w. określa styl, w jakim zostały stworzone;

— wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.;

— przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- historyzm,
- symbolizm,
- futuryzm,
- ekspresjonizm;

— zna datę:

- pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich (1896);

— identyfikuje postacie:

- Roberta Kocha,
- Karla Benza,
- Gottlieba Daimlera,
- Émile’a Zoli;

— wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.

— postacie historyczne: • Karol Darwin • Maria Skłodowska-Curie • Ludwik Pasteur • bracia Wright • bracia Lumière				
<u>Podstawa programowa:</u> XXI. Powstanie styczniowe. <u>Material nauczania:</u> — początki idei pracy organicznej na ziemiach polskich — odwilż posewastopolska w Rosji i Królestwie Polskim — manifestacje patriotyczne i „rewolucja moralna” – wzrost aktywności wśród polskiego społeczeństwa — stronnictwa polityczne w Królestwie Polskim • „biali” • „czerwoni” — polityka A. Wielopolskiego i jego reformy — bezpośrednie przyczyny wybuchu powstania styczniowego — wymowa i znaczenie manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>praca organiczna</i>, • <i>branka</i>, • <i>dyktator</i>; — zna daty: • wybuchu powstania (22 I 1863), • ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864); — identyfikuje postać: • Romualda Traugutta; — wymienia założenia pracy organicznej; — określa przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego; — wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • „czerwoni”, • „biali”, • <i>wojna partyzancka</i>, • <i>ukaz</i>; — identyfikuje postacie: • Aleksandra Wielopolskiego, • Ludwika Mierosławskiego, • Mariana Langiewicza; — wskazuje na mapie: • miejsca walk powstańczych; — wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej; — przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”; — przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego; — omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim.	— wyjaśnia znaczenie terminu: • <i>odwilż</i> (<i>wiosna</i>) <i>posewastopolska</i>; — zna datę: • ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863); — identyfikuje postacie: • Jarosława Dąbrowskiego, • Leopolda Kronenberga; — charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim; — wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”; — omawia cele programowe Tymczasowego Rządu Narodowego; — charakteryzuje politykę władz powstańczych; — wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska.	— wyjaśnia znaczenie terminu: • „rewolucja moralna”; — zna daty: • objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863), • aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864); — identyfikuje postacie: • Andrzeja Zamoyskiego, • Józefa Hauke-Bosaka; — wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania; — porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”; — przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego w czasie powstania styczniowego.

— przebieg i charakter walk powstańczych w Królestwie Polskim i na Litwie — rola dyktatorów i Rządu Narodowego — kwestia chłopska podczas powstania styczniowego – dekret cara o uwłaszczeniu — znaczenie terminów: • „rewolucja moralna” • „biali” • „czerwoni” • <i>branka</i> • <i>dyktator</i> • <i>państwo podziemne</i> • <i>wojna partyzancka</i> — postacie historyczne: • Aleksander Wielopolski • Romuald Traugutt • Ludwik Mierosławski				
<u>Podstawa programowa:</u> XXI. Powstanie styczniowe. XXIII. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. <u>Materiał nauczania:</u> — represje wobec uczestników powstania styczniowego — likwidacja odrębności Królestwa Polskiego — polityka rusyfikacji urzędów i szkolnictwa — represje wobec Kościoła katolickiego i unickiego	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>rusyfikacja,</i> • <i>germanizacja;</i> — identyfikuje postać: • Michała Drzymały; — wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego i osób wspierających powstanie; — wymienia represje wobec Królestwa Polskiego; — charakteryzuje politykę germanizacji.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>trójjolingizm,</i> • <i>Kraj Przywiślański,</i> • <i>autonomia,</i> • <i>kulturkampf,</i> • <i>strajk szkolny,</i> • <i>rugie pruskie;</i> — zna datę: • protestu dzieci we Wrześni (1901); — identyfikuje postacie: • Ottona von Bismarcka, • Marii Konopnickiej;	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>kibitka,</i> • <i>tajne komplety,</i> • <i>Komisja Kolonizacyjna,</i> • <i>Hakata;</i> — zna daty: • rozpoczęcia rugów pruskich (1885), • powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886); — identyfikuje postać: • Piotra Wawrzyniaka;	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>Uniwersytet Latający,</i> • <i>Towarzystwo Czytelni Ludowych,</i> • <i>nowela osadnicza,</i> • <i>ustawa kagańcowa;</i> — zna datę: • ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904); — przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie.

- polityka Rosji na ziemiach zabranych
- sposoby oporu Polaków przed polityką rusyfikacji
- polityka germanizacji w zaborze pruskim:
 - rugi pruskie
 - działalność Hakaty
 - Kulturkampf
- autonomia Galicji i jej przejawy:
 - polonizacja oświaty
 - rozwój kultury
- postawy Polaków wobec polityki zaborców w zaborze pruskim i austriackim
- świadomość narodowa Polaków pod zaborami i proces powstawania nowoczesnego narodu polskiego
- znaczenie terminów:
 - *rusyfikacja*
 - *Uniwersytet Latający*
 - *tajne komplety*
 - *kibitka*
 - *trójlojalizm*
 - *rugie pruskie*
 - *Komisja Kolonizacyjna*
 - *Hakata*
 - *Kulturkampf*
 - *ustawa kagańcowa*
 - *strajk szkolny*
 - *germanizacja*
- postacie historyczne:
 - Mieczysław Ledóchowski
 - Michał Drzymała

- wymienia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji;
- charakteryzuje proces rusyfikacji na ziemiach zabranych;
- wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu;
- wymienia instytucje autonomiczne w Galicji.

- omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem;
- omawia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji.

Podstawa programowa:

XXIII. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku.

Material nauczania:

- przemiany gospodarcze na ziemiach polskich w II połowie XIX w.
- specyfika sytuacji gospodarczej poszczególnych zaborów.
- inne narodowości na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej
- postęp cywilizacyjny na ziemiach polskich w II połowie XIX w.
- znaczenie terminów:
 - *emigracja zarobkowa*
 - *ziemiaństwo*
- postacie historyczne:
 - Hipolit Cegielski
 - Ignacy Łukasiewicz
 - Franciszek Stefczyk

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *emigracja zarobkowa,*
- *robotnicy;*

— identyfikuje postać:

- Hipolita Cegielskiego;

— wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.;

— wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *burżuazja,*
- *inteligencja,*
- *ziemiaństwo;*

— zna datę:

- uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864);

— identyfikuje postać:

- Ignacego Łukasiewicza;

— omawia rozwój przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady;

— charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji;

— omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *asymilacja,*
- *spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe;*

— zna datę:

- zniesienia granicy celnej z Rosją (1851);

— identyfikuje postać:

- Franciszka Stefczyka;

— wymienia i wskazuje na mapie:

- okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych;

— przedstawia uwarunkowania rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim;

— przedstawia rozwój rolnictwa w zaborze rosyjskim;

— omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego;

— przedstawia rozwój przemysłu i rolnictwa w zaborze pruskim;

— omawia rozwój spółdzielczości w Galicji;

— charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich.

— zna datę:

- zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848);

— opisuje okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych;

— porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów;

— opisuje przykłady przedsiębiorczości w zaborze rosyjskim i austriackim;

— wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki.

Podstawa programowa:

XXIII. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku.

Materiał nauczania:

— okoliczności narodzin nowych ruchów politycznych na ziemiach polskich

— założenia programowe i działalność partii politycznych należących do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego

— podziały na polskiej scenie politycznej na przełomie XIX i XX w.

— przyczyny rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich oraz jej kontekst narodowy i społeczny

— przebieg rewolucji lat 1905-1907

— narodziny organizacji niepodległościowych:

- Związek Walki Czynnej
- Związek Strzelecki

— znaczenie terminów:

- *solidaryzm narodowy*
- *antysemityzm*
- *organizacja paramilitarna*

— zna datę:

- rewolucji 1905–1907;

— identyfikuje postacie:

- Józefa Piłsudskiego,
- Romana Dmowskiego,
- Wincentego Witosa;

— rozwija skróty:

- SDKP,
- SDKPiL,
- PPS,
- PSL,
- ND;

— wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *orientacja prorosyjska,*
- *orientacja proaustriacka,*
- *krwawa niedziela,*
- *solidaryzm narodowy;*

— zna datę:

- krwawej niedzieli (22 I 1905);

— identyfikuje postacie:

- Ludwika Waryńskiego,
- Róży Luksemburg,
- Ignacego Daszyńskiego;

— przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim;

— wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami.

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- *endencja;*

— zna daty powstania:

- Wielkiego Proletariatu (1882),
- Polskiej Partii Socjalistycznej (1892),
- Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego (1897),
- Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903);

— przedstawia założenia programowe ruchu robotniczego, narodowego i ludowego;

— wymienia założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego;

— przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *Duma Państwowa,*
- *Macierz Szkolna;*

— zna daty powstania:

- Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893),
- Stronnictwa Ludowego (1895),
- Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897),
- Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900);

— identyfikuje postacie:

- Stanisława Wojciechowskiego,
- Stanisława Stojalowskiego,
- Marii i Bolesława Wysłouchów;

— omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich;

— wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji. przedstawia cele ruchu robotniczego;

— porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL;

— porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.

— postacie historyczne: • Ludwik Waryński • Józef Piłsudski • Roman Dmowski • Józef Mirecki • Stefan Okrzeja				
<u>Podstawa programowa:</u> XXIII. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. <u>Materiał nauczania:</u> — program polskiego pozytywizmu i jego teoretycy — znaczenie pracy organicznej i pracy u podstaw dla społeczeństwa polskiego — wzrost popularności powieści i malarstwa historycznego — Młoda Polska i jej wkład w rozwój kultury polskiej przełomu wieków — początki kultury masowej na ziemiach polskich — znaczenie terminów: • <i>modernizm</i> • <i>Młoda Polska</i> • <i>realizm</i> — postacie historyczne: • Bolesław Prus • Henryk Sienkiewicz • Maria Konopnicka • Jan Matejko • Stanisław Wyspiański • Helena Modrzejewska	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>pozytywizm</i>, • <i>praca organiczna</i>, • <i>praca u podstaw</i>, • <i>Młoda Polska</i>; — identyfikuje postacie: • Henryka Sienkiewicza, • Bolesława Prusa, • Władysława Reymonta, • Elizy Orzeszkowej, • Jana Matejki, • Marię Konopnicką, • Stanisława Wyspiańskiego, • Stefana Żeromskiego; — wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc; — podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc.	— wyjaśnia znaczenie terminu: • <i>modernizm</i>; — wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury; — charakteryzuje kulturę Młodej Polski; — wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>literatura postyczniowa</i>, • <i>skauting</i>; — wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury; — wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami.	— wyjaśnia znaczenie terminu: • <i>ogródki jordanowskie</i>; — identyfikuje postacie: • Henryka Jordana, • Heleny Modrzejewskiej, • Andrzeja Małkowskiego, • Kazimierza Prószyńskiego; — wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego; — charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w.

Podstawa programowa:

XXIV. I wojna światowa.

Material nauczania:

— rola nowych mocarstw (Stany Zjednoczone, Niemcy i Japonia) w zmianie układu sił na świecie

— wojna rosyjsko-japońska i jej znaczenie

— wyścig zbrojeń – nowe rozwiązania techniczne w służbie armii

— narastanie konfliktów politycznych, gospodarczych i militarnych między państwami europejskimi

— powstanie trójprzymierza i trójporozumienia

— znaczenie terminów:

- *trójprzymierze*
- *trójporozumienie*
- *kocioł bałkański*

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *trójprzymierze (państwa centralne),*
- *trójporozumienie (ententa),*
- *aneksja;*

— wskazuje na mapie:

- państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia;

— wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia;

— wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń.

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- *kocioł bałkański;*

— zna daty:

- zawarcia trójprzymierza (1882),
- powstania trójporozumienia (1907);

— wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami;

— przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach.

— wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.;

— opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia.

— przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie.

Podstawa programowa:

XXIV. I wojna światowa.

Material nauczania:

- rola zamachu w Sarajewie dla losów Europy
- działania na froncie zachodnim:
 - bitwy nad Marną
 - bitwa pod Verdun
- walki na froncie wschodnim:
 - bitwa pod Tannenbergiem
 - bitwa pod Gorlicami
- działania wojenne na morzach i ich znaczenie dla przebiegu wojny
- okoliczności przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny
- zakończenie działań wojennych:
 - traktat brzeski
 - rozejm w Compiègne
- znaczenie terminów:
 - *wojna błyskawiczna*
 - *wojna pozycyjna*
 - *państwa centralne*
- postać historyczna:
 - arcyksiążę Franciszek Ferdynand Habsburg

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *Wielka Wojna,*
- *front;*

— zna daty:

- zamachu w Sarajewie (28 VI 1914),
- wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro–Węgry (28 VII 1914),
- I wojny światowej (1914–1918),
- podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918);

— identyfikuje postać:

- Franciszka Ferdynanda Habsburga;

— wymienia przyczynę bezpośrednią wybuchu Wielkiej Wojny;

— wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *ultimatum,*
- *wojna błyskawiczna,*
- *wojna pozycyjna,*
- *wojna manewrowa,*
- *nieograniczona wojna podwodna;*

— zna daty:

- wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917),
- podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918);

— wskazuje na mapie:

- państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych;

— wymienia przyczyny pośrednie wybuchu Wielkiej Wojny;

— wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni;

— wskazuje przyczyny klęski państw centralnych.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *U-Boot,*
- *ofensywa;*

— identyfikuje postacie:

- Karola I Habsburga,
- Wilhelma II,
- Gawriło Principa;

— przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy;

— przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych.

— zna daty:

- bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914),
- bitwy nad Marną (IX 1914),
- bitwy o Gallipoli (1915),
- bitwy pod Ypres (1915),
- bitwy pod Gorlicami (1915),
- przyłączenia się Włoch do ententy (1915),
- bitwy pod Verdun (1916),
- bitwy nad Sommą (1916),
- bitwy jutlandzkiej (1916),
- ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917);

— wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro–Węgrzech;

— opisuje przebieg walk na froncie zachodnim i wschodnim;

— porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim;

— przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech.

Podstawa programowa:

XXIV. I wojna światowa.

Material nauczania:

- przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lutowej w Rosji
- konflikt wewnętrzny w okresie dwuwładzy
- działalność Lenina – ogłoszenie tzw. tez kwietniowych
- rewolucja październikowa i jej skutki
- wojna domowa i interwencje sił ententy
- następstwa polityczne i międzynarodowe rewolucji bolszewickiej i wojny domowej
- znaczenie terminów:
 - *mienszewicy*
 - *bolszewicy*
 - *Biała Gwardia*
 - *Armia Czerwona*
 - *Czeka*
- postacie historyczne:
 - Aleksander Kiereński
 - Włodzimierz Lenin
 - Feliks Dzierżyński

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *bolszewicy*,
- *Armia Czerwona*,
- *lagry*;

— zna daty:

- wybuchu rewolucji lutowej (8 III 1917),
- wybuchu rewolucji październikowej (6/7 XI 1917);

— identyfikuje postać:

- Włodzimierza Lenina;

— rozwija skrót:

- ZSRS.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *rewolucja lutowa*,
- *rewolucja październikowa*;

— zna daty:

- wojny domowej w Rosji (1919–1922),
- powstania ZSRS (XII 1922);

— identyfikuje postać:

- Mikołaja II;

— wskazuje na mapie:

- miejsce wybuchu rewolucji lutowej,
- ośrodki, które zapoczątkowały rewolucję październikową;

— wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej;

— wymienia przyczyny i skutki rewolucji październikowej;

— charakteryzuje sytuację w Rosji po rewolucji październikowej.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *Rada Komisarzy Ludowych*,
- *dwuwładza*,
- *Rząd Tymczasowy*,
- *biała gwardia*,
- *Czeka*,
- *tezy kwietniowe*;

— zna daty:

- obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917),
- ogłoszenia tez kwietniowych przez Lenina (IV 1917);

— identyfikuje postacie:

- Lwa Trockiego,
- Feliksa Dzierżyńskiego;

— omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej;

— określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *mienszewicy*,
- *eserowcy*;

— zna datę:

- powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917);

— identyfikuje postacie:

- Grigorija Rasputina,
- Aleksandra Kiereńskiego;

— wymienia rosyjskie stronnictwa polityczne i przedstawia ich założenia programowe;

— omawia przebieg rewolucji lutowej;

— omawia przebieg rewolucji październikowej;

— charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji.

Podstawa programowa:

XXV. Sprawa polska w czasie I wojny światowej.

Materiał nauczania:

- postawy Polaków w sytuacji nadchodzącej wojny
- działania Kompanii Kadrowej i Legionów Polskich
- kryzys przysięgowy i jego znaczenie
- działalność polskich formacji zbrojnych u boku Rosji
- powstanie Błękitnej Armii
- postawa państw zaborczych wobec sprawy polskiej
- Akt 5 listopada i jego znaczenie dla sprawy polskiej
- stanowisko państw ententy w sprawie polskiej
- znaczenie orędzie prezydenta T.W. Wilsona dla sprawy polskiej
- udział Polaków w obradach konferencji pokojowej w Paryżu i jej decyzje w kwestii ziem polskich
- znaczenie terminów:
 - *Legiony Polskie*
 - *kryzys przysięgowy*
 - *Akt 5 listopada*
 - *Rada Regencyjna*
 - *linia Curzona*

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- *Legiony Polskie;*

— zna daty:

- sformowania Legionów Polskich (1914),
- podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919);

— identyfikuje postacie:

- Józefa Piłsudskiego,
- Romana Dmowskiego,
- Ignacego Jana Paderewskiego;

— wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *kryzys przysięgowy,*
- *Błękitna Armia;*

— zna datę:

- kryzysu przysięgowego (VII 1917);

— identyfikuje postacie:

- Józefa Hallera,
- Thomasa Woodrowa Wilsona,
- Władysława Grabskiego;

— przedstawia stosunek państw centralnych do sprawy polskiej;

— omawia sprawę polską w polityce państw ententy;

— omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy),*
- *Rada Regencyjna;*

— zna daty:

- wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916),
- programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918);

— wskazuje na mapie:

- podział ziem polskich w 1915 r.;

— przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności;

— wymienia postanowienia Aktu 5 listopada.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *Kompania Kadrowa,*
- *Legion Puławski,*
- *I i II Brygada Legionów Polskich;*

— zna daty:

- wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914),
- powstania Legionu Puławskiego (1914),
- odezwy cara Mikołaja II (1916),
- powstania Rady Regencyjnej (1917);

— przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji.

— postacie historyczne: • Józef Haller • Ignacy Jan Paderewski • Thomas Woodrow Wilson • Roman Dmowski • Władysław Grabski				
Podstawa programowa: XXVI. Europa i świat po I wojnie światowej. Materiał nauczania: — skutki społeczne, ekonomiczne i polityczne I wojny światowej — traktat wersalski i jego postanowienia — traktaty pokojowe z państwami centralnymi: Austrią, Węgrami, Bułgarią i Turcją oraz ich postanowienia — powstanie Ligi Narodów i jej znaczenie w okresie międzywojennym — powstanie nowych lub odzyskanie niepodległości w Europie przez państwa takie jak: • Polska • Czechosłowacja • Królestwo SHS (Jugosławia) • Litwa	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>Liga Narodów</i>, • <i>wielki kryzys gospodarczy</i>; — zna datę: • podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); — wymienia i wskazuje na mapie: • państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim; — przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej; — wymienia postanowienia traktatu wersalskiego.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>Wielka Czwórka</i>, • <i>demilitaryzacja</i>, • <i>ład wersalski</i>, • <i>czarny czwartek</i>, • <i>New Deal</i>; — zna daty: • obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), • powstania Ligi Narodów (1920), • układu w Locarno (1925), • czarnego czwartku (24 X 1929), • wprowadzenia New Deal (1933); — identyfikuje postacie: • Thomasa Woodrowa Wilsona, • Franklina Delano Roosevelta; — wymienia i wskazuje na mapie: • państwa, które powstały lub odrodziły się po I wojnie światowej;	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>plebiscyt</i>, • <i>wolne miasto</i>, • <i>mały traktat wersalski</i>; — charakteryzuje postanowienia małego traktatu wersalskiego; — charakteryzuje postanowienia konferencji w Locarno; — charakteryzuje działalność Ligi Narodów; — wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego; — charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim; — wskazuje skutki wielkiego kryzysu gospodarczego.	— zna daty: • wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), • wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934); — identyfikuje postacie: • Davida Lloyda George’a, • Georges’a Clemenceau, • Vittorio Orlando; — omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec; — wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno.

• Łotwa • Estonia • Finlandia • Irlandia — konferencja w Locarno i jej postanowienia — wielki kryzys gospodarczy - przyczyny i jego skutki polityczne — znaczenie terminów: • <i>ład wersalski</i> • <i>mały traktat wersalski</i> • <i>demilitaryzacja</i> • <i>państwo monoetniczne</i> • <i>Liga Narodów</i> • <i>czarny czwartek</i> • <i>New Deal</i> — postać historyczna: • Franklin Delano Roosevelt		— charakteryzuje układ sił w Europie po zakończeniu wojny; — wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów.		
<u>Podstawa programowa:</u> XXVI. Europa i świat po I wojnie światowej. <u>Materiał nauczania:</u> — przyczyny powojennego kryzysu demokracji — narodziny i rozwój włoskiego faszyzmu: • ideologia • działalność partii narodowosocjalistycznej	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>faszyzm,</i> • <i>narodowy socjalizm (nazizm),</i> • <i>obóz koncentracyjny,</i> • <i>führer;</i> — zna datę: • przejęcia przez A. Hitlera funkcji kanclerza (I 1933); — identyfikuje postać: • Adolfa Hitlera;	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>antysemityzm,</i> • <i>ustawy norymberskie,</i> • <i>totalitaryzm,</i> • <i>noc długich noży,</i> • <i>noc kryształowa,</i> • <i>gestapo;</i> — zna daty: • nocy długich noży (1934), • przyjęcia ustaw norymberskich (1935), • nocy kryształowej (1938);	— zna daty: • funkcjonowania republiki weimarskiej (1919–1933), • przejęcia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934); — wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>korporacja,</i> • <i>pucz,</i> • <i>indoktrynacja;</i> — zna daty: • puczu monachijskiego (1923), • podpalenia Reichstagu (II 1933); — przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej; — omawia przyczyny popularności nazistów w Niemczech.

— okoliczności przejścia władzy przez A. Hitlera, budowa państwa i społeczeństwa totalitarnego w Niemczech

— represje i zbrodnie nazistów w pierwszych latach sprawowania władzy w Niemczech

— znaczenie terminów:

- *faszyzm*
- *narodowy socjalizm (nazizm)*
- *system monopartyjny*
- *propaganda*
- *totalitaryzm*
- *autorytaryzm*
- *antysemityzm*
- *ustawy norymberskie*
- *„noc długich noży”*
- *obóz koncentracyjny*
- *„noc kryształowa”*
- *hitlerjugend*

— postacie historyczne:

- Adolf Hitler
- Josef Goebbels
- Heinrich Himmler

— wymienia cechy charakterystyczne faszystów i nazizmu.

— identyfikuje postacie:

- Josefa Goebbelsa,
- Heinricha Himmlera;

— przedstawia proces przejmowania władzy przez Adolfa Hitlera;

— charakteryzuje politykę nazistów wobec ludności żydowskiej.

Podstawa programowa:

XXVI. Europa i świat po I wojnie światowej.

Materiał nauczania:

- ekspansja terytorialna Rosji Radzieckiej
- utworzenie ZSRS
- okoliczności przejęcia władzy przez J. Stalina i metody jej sprawowania
- funkcjonowanie gospodarki w ZSRS w okresie międzywojennym
- terror komunistyczny i wielka czystka
- propaganda komunistyczna
- stosunki sowiecko-niemieckie w okresie międzywojennym i znaczenie współpracy tych państw
- powstanie, cele i działalność Kominternu
- znaczenie terminów:
 - *stalinizm*
 - *NKWD*
 - *kult jednostki*
 - *wielka czystka*
 - *komunizm wojenny*
 - *Nowa Ekonomiczna Polityka*
 - *kolektywizacja*

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *stalinizm,*
- *kult jednostki,*
- *lagier;*

— zna daty:

- utworzenia ZSRS (30 XII 1922),
- paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939);

— identyfikuje postać:

- Józefa Stalina;

— rozwija skrót:

- NEP;

— wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *Nowa Ekonomiczna Polityka,*
- *wielka czystka,*
- *NKWD,*
- *Gulag;*

— zna datę:

- układu w Rapallo (1922);

— rozwija skrót:

- NKWD;

— wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki;

— opisuje metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *kołchoz,*
- *sowchoz,*
- *kolektywizacja rolnictwa,*
- *gospodarka planowa,*
- *czystka;*

— zna daty:

- ogłoszenia NEP (1921),
- kolektywizacji rolnictwa (1928),
- głodu na Ukrainie (1932–1933),
- wielkiej czystki (1936–1938);

— identyfikuje postacie:

- Joachima Ribbentropa,
- Wiaczesława Mołotowa;

— rozwija skrót:

- WKP(b);

— omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- *komunizm wojenny;*

— wskazuje na mapie:

- największe skupiska łagrów;

— charakteryzuje reformy gospodarcze Józefa Stalina;

— wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy.

• <i>gospodarka planowa</i> • <i>Gulag</i> • <i>lagry</i> — postać historyczna: • Józef Stalin				
Podstawa programowa: XXVI. Europa i świat po I wojnie światowej. Materiał nauczania: — przemiany społeczne i obyczajowe po I wojnie światowej — przemiany w modzie i życiu codziennym — rozwój nauki i techniki: • wynalazki • środki transportu publicznego • motoryzacja • kino • radio • telewizja — kultura masowa i jej wpływ na społeczeństwo — nowe kierunki w architekturze i sztuce — znaczenie terminów: • <i>emancypacja</i> • <i>kultura masowa</i> • <i>mass media</i> • <i>produkcja taśmowa</i> • <i>indoktrynacja</i> • <i>funkcjonalizm</i> — postacie historyczne: • Orson Wells • Charlie Chaplin	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>mass media</i>, • <i>emancypacja</i>, • <i>prawa wyborcze</i>; — identyfikuje postać: • Charliego Chaplina; — wymienia rodzaje mass mediów; — wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce; — przedstawia społeczne skutki I wojny światowej.	— przedstawia rozwój środków komunikacji i mass mediów w okresie międzywojennym; — charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestolecu międzywojennym.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>modernizm</i>, • <i>dadaizm</i>, • <i>surrealizm</i>, • <i>futuryzm</i>; — identyfikuje postać: • Orsona Wellesa; — wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>funkcjonalizm</i>, • <i>socrealizm</i>, • <i>indoktrynacja</i>; — zna datę: • przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918); — identyfikuje postać: • Rudolfa Valentino; — wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestolecu międzywojennym.

Podstawa programowa:

XXX. Droga do wojny.

Materiał nauczania:

— militaryzacja Niemiec i jej konsekwencje

— znaczenie zbliżenia politycznego Włoch, Niemiec i Japonii

— okoliczności Anschlusu Austrii

— polityka ustępstw Zachodu wobec Niemiec – konferencja w Monachium i jej następstwa

— Europa w przededniu wojny:

- aneksja Czechosłowacji
- zajęcie Kłajpedy przez III Rzeszę

— znaczenie terminów:

- *remilitaryzacja*
- *Anschluss*
- *państwa osi*
- *polityka ustępstw (appeasement)*

— postać historyczna:

- Neville Chamberlain

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *aneksja*,
- *Anschluss*,
- *oś Berlin–Rzym–Tokio (państwa osi)*;

— identyfikuje postacie:

- Benita Mussoliniego,
- Adolfa Hitlera;

— wymienia i wskazuje na mapie:

- państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch;

— podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Hitlera.

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- *polityka ustępstw (appeasement)*;

— zna daty:

- Anschlusu Austrii (III 1938),
- konferencji w Monachium (29–30 IX 1938);

— wymienia postanowienia konferencji w Monachium.

— wyjaśnia znaczenie terminu:

- *remilitaryzacja*;

— zna daty:

- remilitaryzacji Nadrenii (1936),
- aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939);

— identyfikuje postać:

- Neville’a Chamberlaina;

— przedstawia proces militaryzacji Niemiec;

— omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej.

— zna daty:

- proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939),
- zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939);

— przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej;

— wyjaśnia wpływ polityki ustępstw (*appeasement*) na politykę zagraniczną Niemiec;

— charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez A. Hitlera do sierpnia 1939 r.

Podstawa programowa:

XXVII. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej.
XXVIII. II Rzeczpospolita w latach 1921–1939.

Material nauczania:

- sytuacja ziem polskich pod koniec I wojny światowej
- powstanie lokalnych ośrodków polskiej władzy:
 - Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie
 - Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego
 - Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu
 - Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej w Lublinie
- powrót J. Piłsudskiego z Magdeburga i przejęcie władzy
- powołanie i pierwsze reformy rządów J. Moraczewskiego i I.J. Paderewskiego
- znaczenie terminu:
 - *Naczelnik Państwa*
- postacie historyczne:
 - Ignacy Daszyński
 - Jędrzej Moraczewski

- zna datę:
 - przekazania władzy wojskowej J. Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918);
- identyfikuje postacie:
 - Józefa Piłsudskiego,
 - Romana Dmowskiego,
 - Ignacego Jana Paderewskiego;
- wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich;
- wie, dlaczego 11 listopada stał się symboliczną datą odzyskania przez Polskę niepodległości.

- wyjaśnia znaczenie terminu:
 - *Tymczasowy Naczelnik Państwa*;
- zna datę:
 - przekazania władzy cywilnej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (14 XI 1918);
- identyfikuje postacie:
 - Ignacego Daszyńskiego,
 - Jędrzeja Moraczewskiego;
- omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego.

- wyjaśnia znaczenie terminu:
 - *nacjonalizacja*;
- zna daty:
 - powołania rządu Jędrzeja Moraczewskiego (18 XI 1918),
 - powołania rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919);
- wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę.

- przedstawia założenia programowe tymczasowych ośrodków władzy;
- przedstawia założenia programowe rządu Jędrzeja Moraczewskiego.

Podstawa programowa: XXVII. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Materiał nauczania: — spór o kształt odrodzonej Polski: • koncepcja granic i koncepcja państwa R. Dmowskiego • koncepcja granic i koncepcja państwa J. Piłsudskiego — konflikt polsko-ukraiński o Galicję Wschodnią — przebieg i skutki powstania wielkopolskiego — zaślubiny z morzem i odzyskanie Pomorza przez Polskę — wyniki plebiscytów na Warmii, Mazurach i Powiślu — wojna polsko-bolszewicka: • wyprawa na Kijów • Bitwa Warszawska • pokój w Rydze i jego postanowienia — problem Litwy Środkowej, „bunt” gen. L. Żeligowskiego i jego skutki — przyczyny wybuchu III powstania śląskiego oraz jego skutki	— wyjaśnia znaczenie terminu: • <i>plebiscyt</i>; — zna daty: • Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), • pokoju w Rydze (18 III 1921); — identyfikuje postacie: • Romana Dmowskiego, • Józefa Piłsudskiego, • Ignacego Jana Paderewskiego, • Wincentego Witosa; — wymienia postanowienia pokoju ryskiego; — wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt granic państwa polskiego.	— wyjaśnia znaczenie terminu: • <i>Orlęta Lwowskie</i>; — zna daty: • wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), • pierwszego powstania śląskiego (VIII 1919), • drugiego powstania śląskiego (VIII 1920), • plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), • trzeciego powstania śląskiego (V–VII 1921); — identyfikuje postacie: • Lucjana Żeligowskiego, • Józefa Hallera; — wskazuje na mapie: • obszar powstania wielkopolskiego, • obszar Wolnego Miasta Gdańska; — omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej; — przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską; — omawia przyczyny, przebieg i skutki powstania wielkopolskiego; — omawia okoliczności plebiscytów na Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>linia Curzona</i>, • „<i>cud nad Wisłą</i>”, • <i>koncepcja inkorporacyjna</i>, • <i>koncepcja federacyjna</i>, • „<i>bunt</i>” Żeligowskiego; — zna daty: • plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), • „buntu” Żeligowskiego (9 X 1920), • włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922); — identyfikuje postacie: • Wojciecha Korfantego, • Symona Petlury, • Tadeusza Rozwadowskiego; — wskazuje na mapie: • granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim, • obszary plebiscytowe, • zasięg powstań śląskich; — porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną; — charakteryzuje przebieg wojny polsko-bolszewickiej; — przedstawia przyczyny, przebieg i skutki powstań śląskich.	— zna datę: • zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), • podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920); — charakteryzuje kształtowanie się granic odrodzonej Polski z wykorzystaniem mapy; — przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 r. i w 1919 r.; — omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki; — opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki.

— konflikt z Czechosłowacją o Śląsk Cieszyński — znaczenie terminów: • <i>koncepcja inkorporacyjna</i> • <i>koncepcja federacyjna</i> • <i>Orleńskie Lwowskie</i> • <i>„cud nad Wisłą”</i> • <i>linia Curzona</i> • <i>„bunt” Żeligowskiego</i> • <i>plebiscyt</i> — postacie historyczne: • Symon Petlura • Lucjan Żeligowski • Wojciech Korfanty				
<u>Podstawa programowa:</u> XXVII. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. XXVIII. II Rzeczpospolita w latach 1921–1939. <u>Materiał nauczania:</u> — początki odbudowy państwowości polskiej — trudności w unifikacji państwa — postanowienia małej konstytucji z 1919 r. — ustrój II Rzeczypospolitej w świetle konstytucji marcowej z 1921 r. — sytuacja międzynarodowa odrodzonego państwa na początku lat dwudziestych – sojusze z Francją i Rumunią	— wyjaśnia znaczenie terminu: • <i>Naczelnik Państwa;</i> — zna daty: • uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), • wyboru G. Narutowicza na prezydenta (9 XII 1922), • układu polsko-francuskiego (II 1921); — identyfikuje postacie: • Józefa Piłsudskiego, • Romana Dmowskiego, • Gabriela Narutowicza, • Stanisława Wojciechowskiego, • Wincentego Witosa; — wymienia partie polityczne II Rzeczypospolitej;	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>mała konstytucja,</i> • <i>konstytucja marcowa,</i> • <i>hiperinflacja;</i> — zna daty: • pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (26 I 1919), • uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919), • zabójstwa prezydenta G. Narutowicza (16 XII 1922); — identyfikuje postacie: • Wojciecha Korfatego, • Władysława Grabskiego; — charakteryzuje zadania, jakie stanęły przed władzami odradzającej się Polski;	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>wojna celna,</i> • <i>system parlamentarny,</i> • <i>Kresy Wschodnie;</i> — wymienia postanowienia małej konstytucji; — omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza; — charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>sejm ustawodawczy,</i> • <i>Zgromadzenie Narodowe,</i> • <i>kontrasygnata,</i> • <i>dywersja;</i> — identyfikuje postacie: • Romana Rybarskiego, • Maurycygo Zamoyskiego, • Jana Baudouin de Courtenaya; — charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej; — wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej.

— elekcja G. Narutowicza na prezydenta i jego zabójstwo

— rząd W. Grabskiego i jego reformy

— charakterystyka rządów parlamentarnych w latach 1919–1926

— znaczenie terminów:

- *mała konstytucja*
- *konstytucja marcowa*
- *kontrasygnata*
- *Kresy Wschodnie*
- *dywersja*
- *Korpus Ochrony Pogranicza*

— postacie historyczne:

- Wincenty Witos
- Wojciech Korfanty
- Roman Rybarski
- Gabriel Narutowicz
- Stanisław Wojciechowski

— wymienia państwa, z którymi II Rzeczypospolita zawarła sojusze.

— omawia postanowienia konstytucji marcowej.

— wymienia postanowienia sojuszy Polski z Francją i Rumunią.

Podstawa programowa:

XXVIII. II Rzeczpospolita w latach 1921–1939.

Materiał nauczania:

— przyczyny i przejawy kryzysu rządów parlamentarnych w II Rzeczypospolitej

— przebieg i skutki zamachu majowego

— wybór I. Mościckiego na prezydenta

— wzmocnienie władzy wykonawczej poprzez wprowadzenie noweli sierpniowej

— główne zasady ustrojowe konstytucji kwietniowej z 1935 r.

— stosunek rządów sanacyjnych do opozycji politycznej (proces brzeski, wybory brzeskie)

— stosunki międzynarodowe władz sanacyjnych

- koncepcja Międzymorza
- polityka równowagi

— relacje Polski z Niemcami i ZSRS (traktat o nieagresji z ZSRS, deklaracja o niestosowaniu przemocy z Niemcami)

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *zamach majowy*,
- *sanacja*;

— zna daty:

- początku zamachu majowego (12 V 1926),
- uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935);

— identyfikuje postacie:

- Józefa Piłsudskiego,
- Ignacego Mościckiego,
- Stanisława Wojciechowskiego;

— wymienia nazwy traktatu z ZSRS i układu z Niemcami z okresu polityki równowagi.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *nowela sierpniowa*,
- *autorytaryzm*,
- *konstytucja kwietniowa*,
- *polityka równowagi*;

— zna daty:

- uchwalenia noweli sierpniowej (2 VIII 1926),
- traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932),
- polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934);

— identyfikuje postać:

- Józefa Becka;

— wymienia przyczyny zamachu majowego;

— charakteryzuje przebieg zamachu majowego;

— przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem*,
- *Centrolew*,
- *wybory brzeskie*;

— zna daty:

- dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926),
- wyborów brzeskich (XI 1930);

— identyfikuje postacie:

- Macieja Rataja,
- Walerego Sławka,
- Edwarda Rydza-Śmigłego;

— omawia skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego.

— wyjaśnia znaczenie terminów:

- *partyjniactwo*,
- *„cuda nad urną”*,
- *proces brzeski*,
- *grupa pułkowników*,
- *grupa zamkowa*;

— zna datę:

- procesu brzeskiego (1932);

— porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej;

— charakteryzuje rządy sanacyjne;

— przedstawia politykę władz sanacyjnych wobec opozycji politycznej;

— omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego.

— polski autorytaryzm na tle europejskim

— znaczenie terminów:

- *przewrót majowy*
- *pilsudczycy*
- *sanacja*
- *autorytaryzm*
- *nowela sierpniowa*
- *BBWR*
- *Centrolew*
- *wybory brzeskie*
- *proces brzeski*
- *konstytucja kwietniowa*
- *Bereza Kartuska*

— postacie historyczne:

- Ignacy Mościcki
- Walery Sławek
- Józef Beck
- Edward Rydz-Śmigły

Podstawa programowa: XXIX. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Material nauczania: — problemy gospodarki II RP: • różnice w rozwoju gospodarczym ziem polskich • trudności w ich integracji • podział na Polskę A i B — wielkie reformy gospodarcze dwudziestolecia międzywojennego: • reformy W. Grabskiego (walutowa) • reformy E. Kwiatkowskiego (budowa Gdyni oraz COP) — wielki kryzys gospodarczy w Polsce — struktura społeczna, narodowościowa i wyznaniowa II Rzeczypospolitej — polityka II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych — znaczenie terminów: • <i>magistrala węglowa</i> • <i>reforma walutowa</i> • <i>Centralny Okręg Przemysłowy</i> • <i>asymilacja narodowa</i> • <i>getto lawkowe</i> • <i>numerus clausus</i> — postacie historyczne: • Eugeniusz Kwiatkowski • Władysław Grabski	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>Polska A,</i> • <i>Polska B,</i> • <i>Centralny Okręg Przemysłowy;</i> — wskazuje na mapie: • obszar Polski A, • obszar Polski B, • obszar COP-u, • Gdynię; — rozwija skrót: • COP; — wymienia różnice między Polską A i Polską B; — charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej pod względem narodowościowym; — przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>reforma rolna,</i> • <i>reforma walutowa,</i> • <i>hiperinflacja,</i> • <i>magistrala węglowa;</i> — identyfikuje postacie: • Władysława Grabskiego, • Eugeniusza Kwiatkowskiego; — wymienia i wskazuje na mapie: • okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej; — wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; — przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni i jego znaczenie dla polskiej gospodarki; — omawia strukturę wyznaniową II Rzeczypospolitej.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>asymilacja narodowa,</i> • <i>getto lawkowe,</i> • <i>numerus clausus;</i> — zna daty: • rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), • reformy walutowej W. Grabskiego (1924), • rozpoczęcia budowy COP-u (1937); — wskazuje na mapie: • przebieg magistrali węglowej; — przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości; — omawia założenia i realizację reformy rolnej; — omawia stosunki polsko-żydowskie; — wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa.	— zna daty: • ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), • przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931); — przedstawia sposoby przewycięzania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej; — charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców.

Podstawa programowa: XXIX. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Material nauczania: — rozwój szkolnictwa w II Rzeczypospolitej — osiągnięcia polskiej nauki: • filozofia • matematyka • chemia — dorobek i twórcy polskiej kultury w dwudziestoleciu międzywojennym • literatura • poezja • malarstwo • architektura — rozwój polskiej kinematografii — znaczenie terminów: • <i>analfabetyzm</i> • <i>awangarda</i> • <i>Enigma</i> • <i>Luxtorpeda</i> — postacie historyczne: • Stefan Banach • Władysław Reymont • Stefan Żeromski • Witold Gombrowicz • Bruno Schulz • Stanisław Ignacy Witkiewicz • Julian Tuwim • Zofia Nałkowska • Maria Dąbrowska • Franciszek Żwirko • Stanisław Wigura	— wyjaśnia znaczenie terminu: • <i>analfabetyzm</i>; — identyfikuje postacie: • Władysława Reymonta, • Stefana Żeromskiego; — wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym i ich dzieła; — wymienia nurty, które powstały w malarstwie i architekturze.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>ekspresjonizm</i>, • <i>impresjonizm</i>; — zna datę: • otrzymania Literackiej Nagrody Nobla przez W. Reymonta (1924); — identyfikuje postacie: • Zofii Nałkowskiej, • Marii Dąbrowskiej, • Witolda Gombrowicza, • Juliana Tuwima; — omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej; — wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>formizm</i>, • <i>modernizm</i>, • <i>funkcjonalizm</i>; — identyfikuje postacie: • Franciszka Żwirki, • Stanisława Wigury; — wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II Rzeczypospolitej; — wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>skamandryci</i>, • <i>awangarda</i>; — zna datę: • reformy szkolnictwa (1932); — identyfikuje postacie: • Brunona Schulza, • Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, • Hanki Ordonówny; — wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia; — charakteryzuje kierunki w literaturze, sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej.

Podstawa programowa: XXVIII. II Rzeczpospolita w latach 1921–1939. XXX. Droga do wojny. Material nauczania: — postawa Polski wobec decyzji konferencji monachijskiej — zajęcie Zaolzia przez Polskę — niemieckie żądania wobec Polski — stanowisko władz polskich wobec roszczeń Hitlera — zacieśnienie współpracy Polski z Francją i Wielką Brytanią — pakt Ribbentrop–Mołotow i jego konsekwencje — postawa społeczeństwa polskiego wobec zagrożenia wybuchem wojny — postacie historyczne: • Joachim von Ribbentrop • Władysław Mołotow	— zna datę: • paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939); — wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestolecu międzywojennym; — przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.; — wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow.	— wyjaśnia znaczenie terminów: • <i>Zaolzie</i>, • <i>eksterytorialność</i>; — zna datę: • zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938); — identyfikuje postacie: • Joachima von Ribbentropa, • Władysława Mołotowa, • Józefa Becka; — wskazuje na mapie: • Zaolzie, • obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS; — omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich; — wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow.	— charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestolecu międzywojennym; — wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej; — wyjaśnij, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r.	— zna datę: • przemówienia sejmowego J. Becka (5 V 1939); — przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie; — charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej; — wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę A. Hitlera; — wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow.